

Vystúpenie predsedníčky Roberty Metsolovej na zasadnutí Európskej rady vo štvrtok 14. decembra 2023

Príjemné dopoludnie vám všetkým.

23. jún 2022 bol pre náš európsky projekt dôležitým míľnikom. V tento deň Rada dosiahla historickú dohodu o udelení štatútu kandidátskej krajiny Ukrajine a Moldavsku a poskytla Gruzínsku jasné vyhliadky na členstvo v Únii.

Počas uplynulého roka a pol Ukrajina rýchlym tempom plnila všetky svoje ciele prijatím potrebných právnych predpisov a reforiem, aj keď v mimoriadne náročných podmienkach.

To isté možno povedať o Moldavsku.

Vážené kolegyne, vážení kolegovia,

Únia prežíva ďalší rozhodujúci okamih. A je na nás, či sa chopíme historickej príležitosti alebo či sa tento okamih zapíše do dejín ako zlyhanie.

Hranica medzi týmito dvoma možnosťami je často veľmi tenká.

Nastal čas splniť sľub. Prejaviť jednotu a solidaritu. Prejaviť odvahu a rozhodnosť. Preukázať, že toto riešenie môže byť prospešné pre všetkých.

Začatie prístupových rokovaní EÚ s Ukrajinou a Moldavskom bude ďalším krokom.

Chápem, že ide o dôležité rozhodnutie, chápem, že to pre niektorých zúčastnených nie je jednoduché a rešpektujem to. Nejde však o rozhodnutie, ktoré by bolo politicky motivované. Ide o rozhodnutie založené na zásluhách, na dodržiavaní našich kritérií, na zásade, že každý národ ide vlastnou cestou pri plnení cieľov, ktoré sme stanovili.

V globálnej geopolitickej situácii sa platí aj za nečinnosť.

Ako som uviedla včera na samite EÚ – západný Balkán, naskytla sa nám príležitosť, pred ktorou by sme nemali zabuchnúť dvere.

Dovoľte mi povedať, že pokiaľ ide o prípravu našich susedov na pristúpenie, sme pripravení plniť svoju časť úlohy. Európsky parlament a Verchovna rada Ukrajiny už majú pevné vzťahy. Nedávno naše parlamenty podpísali obnovené memorandum o porozumení o podpore parlamentnej demokracie. Ide o praktický spôsob, ako môže Európsky parlament pomôcť Ukrajine pripraviť sa na budúce pristúpenie k EÚ.

To isté sa deje aj v prípade Moldavska. Naše programy na podporu demokracie a úzke partnerstvo s moldavským parlamentom sa už teraz ukazujú ako užitočná pomoc Moldavsku na jeho ceste do Európy.

Rozšírenie je našou najsilnejšou geopolitickou a strategickou investíciou, ktorá je orientovaná na budúcnosť. O jej transformačnej schopnosti vieme všetci. Rozšírenie založené na zásluhách posilňuje náš kontinent, našu Úniu a náš spôsob života.

V prípade západného Balkánu musíme byť opatrní, aby sme neoslabili ambície ani motiváciu na oboch stranách. Všetci sme zaznamenali znepokojujúci pokles proeurópskych nálad v regióne, a to aj medzi mladými ľuďmi. Nádej treba premeniť na hmatateľné výsledky, inak sa rozplynie.

Každá kandidátska krajina musí ísť vlastnou cestou k členstvu a táto cesta musí byť založená na zásluhách. Nebude to jednoduché a – ako si mnohí možno pamätáte a dáte mi za pravdu – bude to istý čas aj trvať.

Kým sa kandidátske krajiny budú reformovať a meniť, aj my musíme byť pripravení na zmeny a reformy. To znamená pokračovať v diskusiách o tom, ako by mala vyzerat' budúcnosť Európskej únie – počnúc otázkou postavenia Rumunska a Bulharska v schengenskom priestore.

Príspevok Európskeho parlamentu k reformám, ktorý je podrobne opísaný v našej správe o zmene zmluvy, poskytuje dobrý základ týchto úvah a ja dúfam, že sa o ňom bude diskutovať na niektorom z budúcich zasadnutí.

No zatiaľ na Ukrajine stále pokračuje vojna. Musíme naďalej neochvejne poskytovať politickú, vojenskú, humanitárnu a finančnú podporu, hoci je to čoraz ťažšie. Je to naša morálna, ako aj strategická povinnosť. Strategický význam má aj dohoda o novom nástroji pre Ukrajinu vo výške 50 miliárd EUR, ktorý Európsky parlament odhlasoval v októbri. Pretože ide o investície a rast. Ukrajiny aj Európy.

Nástroj pre Ukrajinu pomôže pri jej obnove, rekonštrukcii a modernizácii, čo bude znamenať menšiu rozpočtovú podporu v budúcnosti.

Náš cieľ stať sa silnejšími, jednotnejšími a konkurencieschopnejšími v čoraz viac meniacom sa a nepriateľskom svete treba podporiť dostatočnými zdrojmi. A mnohým sa ešte vždy zdá, že len odkladáme nevyhnutné a ťažké finančné rozhodnutia.

Pandémia, invázia na Ukrajine, zmena klímy, energetická kríza a nárast životných nákladov – to všetko má svoje následky. Rastúce úrokové sadzby viedli k tomu, že naše náklady na pôžičky v rámci nástroja NextGenerationEU sa zvýšili. Náš VFR už dosiahol svoje maximum pri plnení úloh, na ktorých sme sa spoločne dohodli. Európska rada preto musí dosiahnuť dohodu, ktorá bude rešpektovať výsady Európskeho parlamentu ako rozpočtového orgánu tak, ako sa stanovuje v zmluvách, ktorá dospeje k štrukturálnemu riešeniu riadenia nákladov na prijaté úvery a pôžičky vrátane dosiahnutia pokroku v oblasti vlastných zdrojov, ktorá zachová spoločné hodnoty Únie a neohrozí právny štát, ktorá zabezpečí, aby EÚ mohla účinne reagovať na krízy a nepredvídané okolnosti, a ktorá nespôsobí ďalšie škrtky prostriedkov pre hlavné programy, ktoré sú pre mnohých hmatateľnou stránkou Európskej únie.

Preto Európsky parlament opakovane vyzval na revíziu VFR a je pripravený pokračovať v tejto diskusii.

Rovnako sme dospeli k dohode o prvom celosvetovom akte o umelej inteligencii a akte o kritických surovinách, ktoré Parlament odhlasoval pred dvoma dňami. Spoločne úspešne posilňujeme našu energetickú nezávislosť a poskytujeme stimuly pre čistú energiu. Prijali sme právne predpisy o skladovaní plynu a znižovaní dopytu po plyne a reforma našich trhov s elektrinou sa už blíži k cieľu. Sme svetovými lídrami v progresívnych trhovách politikách v oblasti klímy.

Dosiahli sme veci, ktoré sa zdali byť nemožné. Môžeme to dokázať zas.

To isté platí aj pre našu angažovanosť na Blízkom východe, kde musíme urobiť viac pre riešenie humanitárnej situácie v Gaze a následkov teroristického útoku v Izraeli 7. októbra, ako aj pre riešenie situácie na Blízkom východe všeobecne. Európska únia sa môže chopiť vedenia pri plánovaní ďalšieho postupu a následných krokov poskytnutím pomoci pri obnove, budovaní národa a hľadani skutočnej, udržateľnej a trvalej stability riešením založeným na existencii dvoch štátov. Aj počas vojny treba hovoriť o mieri, o tom, ako zachraňovať životy nevinných, zastaviť teror a dodržiavať medzinárodné právo – a o tom, ako ponúknuť Palestínčanom úľavu a Izraelčanom nádej. Musíme tiež zabezpečiť, aby sa Predjordánsko nestalo ďalším miestom konfliktu v regióne.

Napokon mi dovoľte ešte raz spomenúť pakt o migrácii a azyle. Za posledné desaťročie sme ho ešte ani raz nemali tak na dosah. Ja som plná nádeje. Musíme využiť súčasnú dynamiku. Dohoda o tomto balíku pred koncom roka bude znamenať rozhodné víťazstvo konštruktívneho proeurópskeho jadra, a to pred začiatkom roka, v ktorom sa budú konať európske voľby. Môžeme ukázať, že Európa vie riešiť problémy, ktoré trápia našich občanov.

Vážené kolegyne, vážení kolegovia,

na našich pleciach spočíva zodpovednosť za prijatie správnych rozhodnutí – aj keď sú náročné – za ich presadenie, za nájdenie kompromisu. Koniec koncov – to je dôvod, prečo sme v politike. Vyhrať boje, ktoré sú na prvý pohľad prehraté... Samozrejme, len dovtedy, kým ich nevyhráme. Máme množstvo skúseností a vykonali sme už veľa legislatívnej práce.

Európa ukázala, že dokáže viesť, že dokáže prijať potrebné rozhodnutia a dnes máme opäť možnosť postaviť sa do čela.